

Hof van Assendelft
Heinenoord

9e Bulletin
October 1971

Tel. 01862-1535
Giro 52 77 13 t.n.v.
de penningmeester te
Zuid-Beijerland

Geopend:

dinsdag, woensdag en vrijdag van 14.00 - 17.00 uur
zaterdag van 10.00 - 12.00 en van 14.00 - 17.00 uur

Bezoek van Prinses Beatrix en Prins Claus

Er is het laatste half jaar weer heel wat omgegaan in "ons" museum en "het" hoogtepunt, waarmee de grote pers werd gehaald, was vanzelfsprekend het bezoek van het prinselijk paar. Na alle zenuwslopende voorbereidingen was het natuurlijk veel te vlug voorbij, maar de prinses was bijzonder enthousiast over dit - zoals NRC-Handelsblad schreef - allergenoeglijkste streekmuseum en evenals van de meesten, had de zolder ook haar hart gestolen.

Tijdens het bezoek van het prinselijk paar voelde de Commissaris van de Koningin, Mr. J. Klaasesz zich zo op zijn gemak, dat hij genoeglijk trekkend aan de tot het museum behorende Goudse pijp door het gebouw drentelde. Drie jaar geleden, bij de opening, voorzag hij deze pijp van zijn naam.

Een tweede pijp draagt nu de naam van Prins Claus.

Tentoonstellingen

Een geweldige trekpleister was de tentoonstelling van de wandkleden van Keetje Ruizeveld. Veel huis- en plattelandsvrouwenorganisaties hebben de expositie bezocht en de creativiteit van deze nijvere notarisvrouw uit Alblisserdam bewonderd.

En nu is er alweer de dertiende tentoonstelling, die van oude ansichten uit Numansdorp. Het oudste nog in leven zijnde echtpaar uit die plaats opende de tentoonstelling op dinsdag 28 September 1971. Er werden veel herinneringen wakker, men herkende van oudsher nog bestaande en verdwenen markante plekjes. De Burgemeester van Heinenoord zag zichzelf nog als kleine jongen op een van die kaarten en wist degenen, die niet van jongsaf in deze contreien wonen, nog heel wat bijzonderheden te vertellen. Wij raden u aan ook een kijkje te gaan nemen!

sezoekers

Ook dit seizoen werd vóór het museumjaar ten einde was, de vijfduizendste bezoeker met een bloemetje door de conservator drs. J. E. de Rooy, ontvangen. Het was mevrouw Wetzels uit Dordrecht, die daarmee de vijftienduizend in drie jaar tijds volmaakte.

Fotoboeken

De volgende fotoboeken zijn in druk verschenen:

Numansdorp - Hr. Stehouwer
's-Gravendeel - Hr. B. v. d. Bom
Strijen - Mevr. Herweijer-Troost

Werkgroep "Dialecten Hoeksche Waard"

In het kaartsysteem bevinden zich nu ca. 3000 kaartjes met dialectwoorden en gezegden.

Hr. de Zeeuw heeft het boek van Opprel (Oud-Beijerland 1896) op kaartjes verwerkt. Dit werk leverden 800 kaartjes op. Hij is nu bezig een lijst met 600 dialectwoorden van de heer den Hartigh (Bommelskous) op kaartjes te verwerken.

Wij zijn nu in het bezit van 5 bandopnamen o.a. over vlasbewerking, pietje Puk de ketellapper, koolzaaddorsen en één band waar Hr. Kersten(†) vertelt over zijn werk op en bij het water.

Wij hebben contact gehad met de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, voor Dialectologie, Volkskunde en Naamkunde te Amsterdam. Zij hebben in 1963 en 1968 bandopnamen gemaakt in de Hoeksche Waard. Wij kunnen hiervan copieën krijgen.

En nae het zaekelijke gedêelte zouwe me dr nog effe op wille wijze, damme niet allêen maar zitte te spinze op "rare-gekke-onte-oudverweste en boerse worde en uitdrukkinge", maar damme op zn tijd ôk heus nog wel fedusie hebbe in alles watter vroeger wier geschreve en verteld. Dat ken dan over 't wark zijn - hoe ze dat vroeger deeje - of over gebeurtenisse of over persone die iettewat besonders hebbe gedaen, 't doetter niet toe wat.

Zôô zoeke we ôns aaige 't beeldwit naer een fulieton uit de "Voorwaerts" van effe nae den eersten oorlog. Het verhaal is geschreve deur een schoolmêester uit Sas, die Engels hietende, maar zn aaige "De Modderlandsche Pennekrasser" noemde. Wie 't verhaal ieverstaer weet te zitte mottet zegge, want wij zijn bekant tenden asem gezocht.

Soms maakter êên van ôns een bandopname en dan komper wel-is een goed verhaal uit. Zôô maakte Barend van der Bom (bekend genog van de ouwe kaarte en pertrette) is een opname in Schuuring en daer wier verteld over een jonge die ter met de watersnôôd in 1953 levend afgebracht had deur dattie deur zn hond was gered.

Toen me dat hoorde, zeejen dr sommige: "Dat verhaal motte me is opschrijve, teglijk met dat andere verhaal van de St. Elizabethsvloed, toen dr vanuit de Waerd een kind met een kat op de wieg in Dordt anspoelde, in november 550 jaer geleeje".

Wonderlijke watersnoodverhalen 1421 - 1897 - 1953

1421

"In 't Jaar ons Heeren 1421 na 'et deerlijk Overvloeyen van den Grooten-Waard, en 'et ellendig Verdrenkken van 72 Dorpen(Villae) vast leggende aan Dordrecht; Kwam aan drijven een Kind in een Wiege, (daar ook een Kat was op zittende;) welk Kind, 't zij om 'et Ongemeen en Gelukkig Voorval, of dat 'et naderhand is gebleken, wierde genoemd BEATRIX: Welke Beatrix, tot haar Jaren gekomen zijnde, Troude Jakob Roerom; die by 'er Verwekte, Klara en Kornelis Roerom, Jakobs Zoon en dochter."

Aldus de Dordtse Geschiedschrijver Matthijs Balen (gedrukt by Symon onder de Linden, Vischstraat Dordrecht MDCLXXVII) in zijn beschrijving over het geslacht ROEROM.

In een ander hoofdstuk -betreffende de Sint Elizabethsvloed - zegt Matthijs Balen:

"In 't Onder-gaan van die Grooten Waard, kwam aandrijven een Kind in een Wiege, hebbende tot gezelschap een Kat, en raakte eyndeling te Dordrecht, werdende 't voorz. Kind Beatrix, (dat is Beate, Beatken, Bate, en by verdere toegeving, Gelukkige) genoemd."

Hoewel aan de juistheid van dit verhaal wel eens werd getwijfeld, temeer omdat latere schrijvers dit uitzonderlijke voorval gebruikten om versiering te geven aan hun verhalen over latere watervloeden, zegt de Dordtse geschiedschrijver en stadsarchivaris J.L. van Dalen hierover:

"De wieg is echter niet aangespoeld bij Kinderdijk onder Alblisserdam, ook niet bij Houweningen aan de Merwede, dat zelf geheel verdronken lag, maar te Dordrecht, waar buiten de stadsmuren geen voet grond droog gebleven was.

Het kind werd te Dordrecht opgevoed onder de naam Beatrix en trouwde met Jakob Roerom, wiens stamboom tot in de 18e eeuw doorloopt. Men verhaalt zelfs, dat een koralen snoer dat het kind om den hals had, nog in het bezit ener familie zou zijn.

De naam Kinderdijk is op andere wijze ontstaan; het is nl. de dijk onder Alblisserdam, die door de kinderen (erfgenamen) van Giessen bij de Merwede moest onderhouden worden."

Toch is het verhaal van deze wonderlijke redding niet zo onwaarschijnlijk als het lijkt. Niet als bewijzen, doch wel als deugdelijke aanwijzingen gelden de volgende feiten:

1. Bij die zelfde watersnood zijn er te Dordrecht nog meer - met name genoemde - drenkelingen uit de Waard komen aanspoelen op planken en hanebalken;
2. Het feit dat de kat de schommelende wieg in evenwicht hield door steeds van het laagste naar het hoogste punt te springen is niet onnatuurlijk omdat het dier dit slechts voor het eigen lijfsbehoud deed;
3. De naamgeving aan het onbekende kind. De naam Beatrix was ook toen geen algemeen gebruikelijke naam, zij werd hier slechts gegeven vanwege de bijzondere omstandigheden waarvoor men de naam "Gelukkige" koos. In de geslachtsregisters van de familie Roerom en andere verwante Dordtse families komt die naam later dan ook nog regelmatig, maar spaarzaam terug.

Tot zover de watersnood van november 1421, thans 550 jaar geleden.

1897

Tijdens uitzonderlijk hoog water (2.80 M. boven N.A.P.) in de zomer van 1897 liepen enige buitenpolders o.a. bij 's-Gravendeel onder. Een vrouw die in de Krabbepolder bezig was met melken, kon niet meer terug omdat het belendende poldertje "Den Uil", na dijkdoorbraak was volgelopen. Haar restte niet anders, dan te wachten tot een koe ging drijven. Vervolgens is zij op een (of de) koe gaan zitten en kwam daarna heelhuids op de zwemmende koe, in Wioldrecht aan.

Dit wonderbaarlijke verhaal vernamen wij in 1970 van onze medewerker J. Kersten (†) uit Heinenoord tijdens een vergadering van onze werkgroep.

Bij navraag te 's-Gravendeel werd dit verhaal bevestigd. Bovendien was er zelfs iemand die zich nog de naam van de desbetreffende vrouw herinnerde, nl. Neel de Bruin.

1953

Toen in de rampnacht van 31 Januari op 1 Februari 1953 de storm en de dreiging van het water in hevigheid bleven toenemen, heeft een gezin, bestaande uit man, vrouw en een 20-jarige zoon, wonende aan de Langenboomweg op het Hogezeand onder Numansdorp geen kans meer gezien zich tijdig in veiligheid te stellen.

De brug voor hun huis was reeds weggeslagen en ze vluchtten naar de zolder van hun huis, waar zij zich veilig waanden. Door het geweld van de stormvloed stortte echter het huis in en huisraad, hout en andere voorwerpen spoelden weg.

Vermoedelijk is de man onmiddellijk verdronken. Zijn vrouw heeft zich aanvankelijk nog vastgeklampt aan een houten ledikant met veren bed, maar ze moet het bewustzijn hebben verloren en ook zij verdronk. Op het drijvende ledikant zat de 20-jarige zoon. Rond het ledikant zwom de herdershond Prins. De hond is er in geslaagd op het ledikant te komen en is daar bij de jongen gebleven.

En, evenals in het verhaal over het wiegje met het kind, tijdens de St. Elizabethsvloed van November 1421, toen een kat het op de golven dobberende wiegje door heen en weer springen tegen omslaan wist te behoeden, zo heeft Prins de herdershond het ledikant in evenwicht gehouden door steeds van het laagste naar het hoogste punt te springen. Zo moeten de jongen en zijn hond lange tijd op het woeste water hebben gedreven, geheel overgeleverd aan de elementen.

Na uren te zijn heen en weer geslingerd, zijn beiden aan de Buitendijk onder Strijensas aangespoeld, waar ze aan wal zijn geklauterd en lopende over de Buitendijk bij mensen zijn terecht gekomen.

Nadat de jongen nog enige jaren bij bevriende familie in huis is geweest, is hij getrouwd en hij woont nog steeds in dezelfde omgeving. Het ouderlijke huis is niet meer opgebouwd.

De herdershond heeft nog enige jaren geleefd tot hij wegens ouderdomsgebreken door de dierenarts moest worden afgemaakt.

-.--.-.-.-.-.-.-.-.-.-

Bovenstaand verhaal is ontleend aan een door één der leden van de Werkgroep Dialecten Hoeksche Waard gemaakte bandopname.

Vanwege de droevige familie-omstandigheden zou de betrokkene niet gaarne over het gebeurde praten en tracht hij publiciteit te vermijden. Hoewel de Werkgroep daar begrip voor heeft, is zij van mening dat het streekverhaal als zodanig, toch zeker de moeite waard is, het vast te leggen. De namen van de betrokkenen zijn echter niet genoemd, hetgeen doel en strekking van het verhaal niet ten goede komt.

P.W. de Zeeuw